

17.2.2023

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI KERÄYSPAPERIN ERILLISKERÄYKSESTÄ JA KIERRÄTYKSESTÄ**PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Nykyinen valtioneuvoston asetus keräyspaperin erilliskeräyksestä ja kierrätyksestä (528/2013, jäljempänä *nykyinen keräyspaperiasetus*) ehdotetaan korvattavaksi uudella keräyspaperin erilliskeräyksestä ja kierrätyksestä annetulla valtioneuvoston asetuksella. Asetukseen ehdotetaan tehtäväksi jätelain muuttamisesta annetusta laista (714/2021) johtuvat tarpeelliset muutokset.

Ehdotetussa asetuksessa täsmennettäisiin jätelain säännöksiä tuottajan omavalvonnasta, tiedottamisesta, tuottajien maksuosuuksista, valtuutetun edustajan tiedotusvelvollisuudesta sekä hyväksymistä tuottajarekisteriin koskevan hakemuksen sisältövaatimuksista. Tuottajalle ja tuottajayhteisölle asetettua seurantatietojen sisältöä täsmennettäisiin jätelakiin tehtyjen muutosten mukaiseksi, ja tietojen toimittamisen määräaika pidennettäisiin ja yhdenmukaistettaisiin muiden tuottajavastuualojen säännösten kanssa. Lisäksi muutettaisiin keräyspaperin erilliskeräystä ja kierrätystä koskevat tavoitteet kaikkia tuottajia yhteisesti koskeviksi tavoitteeksi. Tuottajan järjestämää keräyspaperin vastaanottoa koskevia vaatimuksia täsmennettäisiin keräyspisteverkostoa koskevilla laadullisilla vähimmäisvaatimuksilla. Samalla luovuttaisiin keräyspisteverkoston lukumääräisestä minimivaatimuksesta.

Mainittujen muutosten ohella ehdotetaan tehtäväksi eräitä säädösteknisiä ja sanonnallisia täsmennyksiä.

Ehdotettu asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 15.3.2023.

PERUSTELUT**1 Asian tausta**

EU:n jätesäädöspaketin täytäntöön panemiseksi annettu jätelain muuttamisesta annettu laki (714/2021, jäljempänä *jätelain muutos*) tuli voimaan 19.7.2021.

Lakimuutoksia on täydennetty laajalla jätealan asetusten uudistuksella. Syksyllä 2021 muutettiin valtioneuvoston asetuksia käytöstä poistettujen renkaiden erilliskeräyksestä ja hyödyntämisestä (527/2013, muutos 1025/2021), sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta (519/214, muutos 1026/2021), paristoista ja akuista (520/2014, muutos 1027/2021), romuajoneuvoista sekä vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta ajoneuvoissa (123/2015, muutos 1028/2021) sekä annettiin uusi valtioneuvoston asetus pakkauksista ja pakkausjätteistä (1029/2021, jäljempänä *pakkausjäteasetus*). Pakkausjäteasetusta muutettiin pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamiseksi annetulla valtioneuvoston asetuksella (1321/2022) osana tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutusten vähentämisestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2019/904/EU, jäljempänä *SUP-direktiivi*), täytäntöönpanoa.

Keräyspaperin erilliskeräyksestä ja kierrätyksestä annetulla valtioneuvoston asetuksella täydennettäisiin jätesäädöspaketin tuottajavastuuta koskevien säädösten täytäntöönpanoa

keräyspaperin osalta sekä muutettaisiin keräyspaperin erilliskeräystä ja kierrätystä koskevia säännöksiä.

Lainsäädäntökokonaisuutta on kuvattu ja sen vaikutuksia arvioitu edellä mainittuja lakimuutoksia koskevassa hallituksen esityksessä 40/2021 vp.

2 Nykytila

2.1 Euroopan unionin lainsäädäntö

Laajennetusta tuottajavastuusta sekä laajennettua tuottajan vastuuta koskevien järjestelmien vähimmäisvaatimuksista on säädetty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2008/98/EY jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta (jäljempänä *jätedirektiivi*). Jätesäädöspakettiin sisältyvällä jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2018/851 jätedirektiiviin sisällytettiin uutta tuottajavastuuta koskevaa sääntelyä. Jätesäädöspaketin tuottajavastuuta koskevat muutokset pantiin täytäntöön jätelain muutoksella. Näitä säännöksiä on tarpeen tämentää asetuksella.

Keräyspaperin tuottajavastuusta ei ole omaa lainsäädäntöä Euroopan unionissa. Jätedirektiivin 8 a artikla edellyttää, että 4.7.2018 käyttöön otettujen kansallisesti säädettyjen tuottajavastuujärjestelmien tulee täyttää artikkelissa säädetty tuottajavastuujärjestelmien vähimmäisvaatimukset viimeistään 5.1.2023. Lisäksi jätedirektiivin 11 artikkelissa asetetaan keräyspaperille erilliskeräysvelvoite. Mainitussa artikkelissa asetetaan myös kierrätystavoite (55 % vuoteen 2025 mennessä ja 60 % vuoteen 2030 mennessä) yhdyskuntajätteelle, johon myös kotitalouksista ja muista lähteistä peräisin oleva samankaltainen paperijäte kuuluu.

2.2 Kansallinen lainsäädäntö ja muutostarpeet

Keräyspaperin jätehuoltoa on säännelty vuoden 1999 alusta lukien keräyspaperin talteenotosta ja hyödyntämisestä annetulla valtioneuvoston päätöksellä, joka korvattiin vuonna 2013 nykyisellä keräyspaperiasetuksella. Jätelaissa säädetään tuottajavastuun perusteista ja asetuksissa muun muassa erilliskeräystä ja hyödyntämistä, vastaanoton järjestämistä sekä jätteen varastointi- ja käsittelyvaatimuksia koskevista tarkemmista tavoitteista ja vaatimuksista. Jätelain 48 § 1 momentin 5 kohdan mukaan tuottajavastuu koskee sanomalehtiä, aikakauslehtiä, toimistopapereita ja muita niihin rinnastettavia paperituotteita. Paperituotteiden tuottajana puolestaan pidetään paperituotteiden valmistukseen käytettävän paperin valmistajaa tai maahantuoja tai painetun paperituotteen maahantuoja.

Paperituotteiden tuottaja voi hoitaa tuottajavastuunvelvoitteensa liittymällä tuottajayhteisön jäseneksi tai jätelain 62 §:n 2 momentissa säädettyin poikkeuksin tekemällä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle (jäljempänä *Pirkanmaan ELY-keskus*) hakemuksen tuottajarekisteriin hyväksymiseksi. Jos yritys liittyy tuottajayhteisön jäseneksi, tuottajavastuu siirtyy tuottajayhteisölle. Tällöin tuottajayhteisö hoitaa tuottajan puolesta laissa säädettyt velvollisuudet.

Jätelain tuottajavastuuta koskevia säännöksiä on jätelain muutoksella muutettu jätedirektiiviin tehtyjen muutosten täytäntöön panemiseksi. Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuutta koskevaa jätelain 51 §:ää on laajennettu koskemaan käytöstä poistetun tuotteen vastaanotosta tiedottamisen ohella neuvontaa, joka liittyy jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistoimenpiteisiin, uudelleenkäyttöön ja uudelleenkäytön valmistelua koskeviin toimiin sekä roskaantumisen ehkäisemiseen. SUP-direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuutta laajennettiin koskemaan lisäksi roskaantumisen vaikutuksia ja uudelleenkäytettävien tuotteiden vaihtoehtoja. Uudessa jätelain 53 a §:ssä

puolestaan säädetään tuottajan omavalvonnasta, joka kattaa sekä säännöllisen ja suunnitelmallisen valvonnan että valvonnassa tuotetun tiedon luotettavuuden kehittämisen. Omavalvonnasta tulee laatia kirjallinen suunnitelma, joka liitetään Pirkanmaan ELY-keskukselle jätelain 101 §:n mukaisesti tehtävään hakemukseen tuottajarekisteriin hyväksymiseksi. Tarvittaessa omavalvonnan tueksi on teetettävä riippumattoman ja ammattitaitoisen henkilön suorittama säännöllinen tarkastus. Pykälässä säädetään myös omavalvontasuunnitelman vähimmäissisällöstä sekä Pirkanmaan ELY-keskukselle valtuudesta hyväksyä sitä koskevia poikkeuksia.

Tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuutta koskevaa jätelain 54 §:ää on täsmennetty siten, että tuottajan tulee muun ohella toimittaa tiedot omavalvontasuunnitelman mukaisista toimista ja tarkastuksista Pirkanmaan ELY-keskukselle kalenterivuosittain tai tarvittaessa useammin. Tuottajan on myös julkaistava vuosittain yleisessä tietoverkossa tiedot jätteen erilliskeräystä ja hyödyntämistä koskevien velvollisuuksiensa täyttymisestä. Tuottajayhteisön toimintaa koskevassa jätelain 63 §:ssä täsmennetään muun ohella, että tuottajayhteisön on ylläpidettävä julkisesti saatavilla olevaa, ajantasaista luetteloa paitsi sille tuottajavastuun siirtäneistä tuottajista myös omistajistaan. Luetteloon on merkittävä jäsenen nimi ja yritys- ja yhteisötunnus sekä tiedot jäsenen markkinoille saattamista tuotteista. Samoin luetteloon tulisi merkitä tiedot tuottajayhteisön liittymis- ja vuosimaksuista sekä kierrätysmaksuista yksikkö- tai tonniperusteisesti. Tietojen tulisi olla saatavilla sähköisesti.

Tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajan ja tuottajayhteisön toiminnan turvaamista koskevassa jätelain 64 §:ssä vakavaraisuuden selvittämisvaatimus on korvattu vaatimuksella esittää selvitys tuottajavastuun toteuttamiseen liittyvistä riittävistä taloudellisista järjestelyistä. Vaatimus ulotetaan tuottajayhteisöjen ohella koskemaan tuottajavastuuvälvoitteensa itse hoitavia tuottajia silloin, kun se arvioidaan tarkoituksenmukaiseksi. Tuottajayhteisöjen palvelunhankintaa koskevaan jätelain 66 §:ään on lisätty tuottajayhteisölle velvollisuus julkaista yleisessä tietoverkossa tiedot palvelunhankinnoissaan noudatettavista yleisistä periaatteista ja menettelyistä.

Jätelain 66 a ja 66 b §:ssä säädetään valtuutetun edustajan nimeämisestä ja siinä noudatettavista menettelyistä. Lain 66 a §:ssä säädetään Suomeen sijoittautuneiden etämyyjien velvollisuudesta hoitaa tuottajavastuuvälvoitteensa toisessa valtiossa. Pykälässä säädetään myös sähkö- ja elektroniikkalaitteiden sekä SUP-direktiivin soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden etämyyjän velvollisuudesta nimetä valtuutettu edustaja vastaamaan velvoitteidensa täyttämisestä toisessa jäsenvaltiossa. Samoin säädetään menettelyistä, joilla toiseen valtioon sijoittautunut etämyyjä tai muu tuottajaa vastaava toimija voi täyttää tuottajavastuuvälvoitteet Suomessa. Siten toiseen EU:n jäsenvaltioon sijoittautunut sähkö- ja elektroniikkalaitteiden ja SUP-direktiivin soveltamisalan kuuluvien tuotteiden etämyyjä on velvollinen nimeämään valtuutetun edustajan vastaamaan velvoitteidensa täyttämisestä Suomessa. Muiden tuottajavastuun alaisten tuotteiden etämyyntiä Suomeen harjoittava tuottaja voi valita joko liittymisen tuottajayhteisöön tai valtuutetun edustajan nimeämisen. Jätelain 66 a §:ssä säädetään myös toiseen valtioon sijoittautuneen tuottajaa vastaavan toimijan mahdollisuudesta nimetä Suomeen sijoittautunut valtuutettu edustaja vastaamaan Suomeen sijoittautuneen tuottajan, käytännössä maahantuojan, sijasta tämän velvoitteista taikka vastaavassa tarkoituksessa tehdä sopimus hyväksytyn tuottajayhteisön kanssa. Vastaava oikeus on verkkokaupan alustan ylläpitäjällä, joka on saanut valtuutuksen hoitaa tuottajavastuuvälvoitteet alustallaan toimivalta etämyyjältä. Jätelain 122 §:ssä säädetään valvovan viranomaisen tiedonsaantioikeudesta. Valvovalla viranomaisella on oikeus saada tarpeelliset tiedot myös Suomesta käsin toimivalta etämyyjältä tämän toiseen valtioon myymistä tuottajavastuunalaisista tuotteista ja tuottajavastuuvälvoitteiden hoitamisesta kyseisessä maassa.

Jätelain 66 b §:ssä asetetaan Suomeen sijoittautunutta valtuutettua edustajaa koskevat vähimmäisvaatimukset. Valtuutettu edustaja on nimettävä kirjallisella valtuutuksella ja

valtuutetun edustajan on muiden kuin suoraan etäkaupalla myytävien tuotteiden osalta tiedotettava saamastaan valtuutuksesta ja sen muuttamisesta tai peruuttamisesta niille tuottajille ja tuottajayhteisölle, jotka muutoin vastaisivat tuottajavastuovelvoitteista mainittujen tuotteiden osalta. Jätelain tuottajaa koskevia säännöksiä sovelletaan myös valtuutettuun edustajaan lukuun ottamatta tuottajien mahdollisuutta perustaa tuottajayhteisö jätelain 62 §:n 1 momentin mukaisesti. Edellä mainituista jätelain velvoitteista voidaan niitä koskevien asetuksenantovaltuuksien nojalla antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella jätelain 66 §:ää lukuun ottamatta.

Jätelain 49 § 2 momentissa säädetään keräyspaperin tuottajan velvollisuudeksi järjestää keräyspaperin kiinteistökohtainen erilliskeräys muilla kuin pientalo- ja haja-asutusalueella sijaitsevilla kiinteistöillä. Jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (978/2021, jäljempänä *jäteasetus*) 21 §:ssä säädetään muun kuin asumisessa syntyvän paperijätteen erilliskeräysvelvoitteesta. Nykyisessä keräyspaperiasetuksessa säädetään tarkemmin tuottajan velvollisuudesta järjestää pientalo- ja haja-asutusalueille alueellisia keräyspisteitä. Asetuksen mukaan tuottajan on järjestettävä vähintään yksi vastaanottopaikka jokaiseen kuntaan tai jos kunnassa on useampi kuin yksi taajama, jokaiseen vähintään 500 asukkaan taajamaan.

Nykyisessä keräyspaperiasetuksessa on asetettu 75 %:n tuottajakohtainen kierrätystavoite. Asetuksessa on lisäksi täsmennetty tuottajarekisteriin hyväksymiseksi tehtävän hakemuksen sisältövaatimuksia sekä valvovalle viranomaiselle vuosittain raportoitavia seurantatietoja.

Voimassa oleva kansallinen sääntely on riittävää jätedirektiivin tuottajavastuujärjestelmille asettamien vaatimusten täytäntöön panemiseksi. Nykyisen keräyspaperiasetuksen tuottajavastuuta koskevia säännöksiä on kuitenkin tarpeen täsmentää jätelakiin tehtyjen uusien tuottajavastuusäännösten takia. Lisäksi keräyspaperin tuottajan alueellista keräystä ja kierrätystä koskevia tavoitteita on tarpeen päivittää ja yhdenmukaistaa muita tuotteita, erityisesti pakkauksia koskevien säännösten kanssa.

2.3 Paperin tuottajavastuu

Suomessa on kaksi paperin tuottajayhteisöä: Suomen Keräyspaperi Tuottajayhteisö Oy (31 jäsentä) ja Suomen Keräystuote Oy (35 jäsentä). Yksittäiset tuottajat eivät ole tehneet ilmoitusta tuottajarekisteriin, vaan tuottajat ovat liittyneet tuottajayhteisöön. Tuottajayhteisöt raportoivat markkinoille saattamiensa paperituotteiden sekä keräämänsä ja hyödyntämänsä keräyspaperin määrän Pirkanmaan ELY-keskukselle. Tuottajien markkinoille saattamien paperituotteiden määrästä laskettu keräyspaperipotentiaali on laskenut vuosien 2016–2021 välillä 339 730 tonnista 210 655 tonniin. Keräyspaperin kierrätysaste on puolestaan noussut vastaavana ajanjaksona 74 %:sta (2016) 89 %:iin (2021). Vaikka paperin määrä ja siten myös keräyspaperin kierrätyspotentiaalinen määrä on jatkuvasti vähentynyt, on kerätyn keräyspaperin määrä kuitenkin pysynyt korkeana, mikä selittää kohonneet kierrätysasteet. Keräyspaperin keräys ja hyödyntäminen onkin Suomessa varsin tehokasta. Keräyspaperin tuottajavastuujärjestelmään ja erilliskeräyksen järjestämiseen vaikuttaa se, että kerätyllä paperijätteellä on ollut positiivinen arvo. Keräyspaperi poikkeaa siinä suhteessa muista tuottajavastuualoista. Tuottajien ei ole esimerkiksi tarvinnut maksaa tuottajayhteisöille erillistä kierrätysmaksua keräyspaperin keräyksen ja jätehuollon järjestämisestä. Keräyspaperin kuljetukseen ja käsittelyyn Suomessa on tullut muutoksia, kun keräyspaperia raaka-aineenaan käyttänyt Kaipolan paperitehdas lakkautettiin vuoden 2020 lopussa. Kaipolan tehtaalla käytettiin noin puolet suomalaisesta keräyspaperista. Toiminnan lakkauttamisen seurauksena keräyspaperia menee aiempaa enemmän vientiin. Tällä hetkellä Suomessa käytetään keräyspaperia lähinnä wc- ja talouspaperin valmistukseen. Vastaavasti myös ulkomailla valmistetun paperin tuonti Suomeen kasvaa aiemmasta, mikä lisää myös uusien tuottajavastuovelvollisten yritysten, kuten paperin maahantuojien, määrää.

Noin puolet asukkaista on paperin kiinteistökohtaisen keräyksen piirissä ja noin puolet paperin aluekeräyksen piirissä. Aluekeräyspisteitä on tällä hetkellä 7 936 kpl. Asumisessa syntyvän keräyspaperin kiinteistökohtaisen erilliskeräyksen velvoite on hieman tiukempi kuin jäteasetuksessa pakkauksille säädetty erilliskeräysvelvoite, sillä keräyspaperi tulee kerätä taajamissa kiinteistökohtaisesti myös alle 5:n asunnon kiinteistöistä. Keräyspaperin alueellisten keräyspisteiden määrä on kuitenkin huomattavasti korkeampi kuin pakkausten alueellisten keräyspisteiden määrä tai keräyspaperiasetuksen edellyttämä minimimäärä. Tähän on todennäköisesti syynä edellä kuvattu keräyspaperin positiivinen arvo.

3 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

3.1 Keskeiset ehdotukset

Ehdotetussa asetuksessa muutettaisiin keräyspaperin erilliskeräystä ja kierrätystä koskevat tuottajakohtaiset tavoitteet kaikkia tuottajia yhteisesti koskevaksi tavoitteeksi. Tuottajien yhteinen kierrätystavoite olisi ehdotuksen mukaan 85 %. Tuottajan järjestämää keräyspaperin vastaanottoa koskevia vaatimuksia täsmennettäisiin keräyspisteverkostoa koskevilla laadullisilla vähimmäisvaatimuksilla. Samalla luovuttaisiin keräyspisteverkoston lukumääräisestä minimivaatimuksesta.

Asetukseen on tarpeen lisätä tarkemmat säännökset jätelain 53 a §:ssä tarkoitetun tuottajan omavalvontasuunnitelman sisältövaatimuksista ja tarkastajan pätevyysvaatimuksista. Omavalvontasuunnitelmassa tulisi arvioida tuottajan ilmoittamien seurantatietojen luotettavuus sekä toimet niiden luotettavuuden kehittämiseksi. Suunnitelmassa tulisi olla myös kuvattuna menettelytavat, joilla tuottajayhteisö kehittää mukautettuja maksuosuuksia. Jätelain 53 a §:n mukaan omavalvonnan tueksi on tarvittaessa teetettävä säännöllinen tarkastus riippumattomalla ja ammattitaitoisella henkilöllä, ja omavalvontasuunnitelmassa on esitettävä tiedot näistä tarkastuksista. Pirkanmaan ELY-keskus valvoo tuottajarekisteriin hyväksymisen ja muun tuottajavastuuvalvonnan yhteydessä, että esitetyt valvonnan tueksi tehtävät tarkastukset ovat riittäviä. Pirkanmaan ELY-keskus voi jätelain 53 a § 3 momentin mukaisesti tarvittaessa määrätä 1 momentissa tarkoitetun omavalvonnan tueksi teetettävän tarkastuksen. Tarkastuksen tekijän tulisi olla tuottajaan, tuottajayhteisöön tai sen omistajiin nähden riippumaton ja puolueeton kolmas osapuoli. Tarkastus voitaisiin tietyin perustein tehdä useammassa osassa tarkastajan pätevyysalueesta riippuen. Jos tuottajalla tai tuottajayhteisöllä on käytössään sertifioitu laatujärjestelmä, voitaisiin arviointi kytkeä osaksi tätä järjestelmää.

Ehdotuksella täsmennettäisiin lisäksi tuottajien maksuosuuksien määräytymisen perusteita. Hallinnollisia maksuja määritettäessä voitaisiin käyttää myös muita perusteita kuin jätelain 63 a §:n 1 momentissa tarkoitettua tuottajien markkinoille saattamien tuotteiden määrää. Hallinnollisten maksujen osuus ei saisi olla kohtuuton verrattuna tuottajan markkinoille saattamien tuotteiden määrään ja käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuollosta ja muista järjestelmän ylläpitämisestä johtuviin maksuihin.

Lisäksi täsmennettäisiin jätelain säännöksiä tuottajan tiedottamisesta, tuottajien maksuosuuksista, valtuutetun edustajan tiedotusvelvollisuudesta sekä hyväksymistä tuottajarekisteriin koskevan hakemuksen sisältövaatimuksista. Tuottajalle ja tuottajayhteisölle asetettua seurantatietojen sisältöä täsmennettäisiin jätelakiin tehtyjen muutosten mukaiseksi sekä tietojen toimittamisen määräaika pidennettäisiin ja yhdenmukaistettaisiin muiden tuottajavastuualueiden säännösten kanssa. Edellä mainittujen muutosten ohella ehdotetaan tehtäväksi eräitä säädösteknisiä ja sanonnallisia täsmennyksiä.

3.2 Asetusehdotuksen vaikutukset

Jätelainsäädännön muuttamisen vaikutukset on kuvattu yksityiskohtaisesti hallituksen esityksessä HE 40/2021. Näiden vaikutusten lisäksi ehdotetussa asetuksessa asetettava

seurantatietojen toimittamisen määräajan pidentäminen vähentäisi jonkin verran tuottajayhteisöille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa antamalla enemmän aikaa tarvittavien tietojen toimittamiselle. Erilliskeräystä, kierrätystä ja vastaanoton järjestämistä koskevilla muutoksilla sekä tuottajarekisterihakemuksen sisältövaatimusten täsmentymisellä ei sen sijaan arvioida olevan merkittävää käytännön vaikutusta verrattuna nykytilaan. Kaikkien tuottajien yhteinen keräyspaperin kierrätysaste oli 89 % vuonna 2021, mikä on ehdotettua kierrätysastetavoitetta korkeampi.

Ehdotetulla asetuksella ei arvioida olevan muita merkittäviä itsenäisiä vaikutuksia.

4 Valmistelu ja lausuntopalaute

Asetusehdotus on valmisteltu ympäristöministeriössä. Jätealan asetusten keskeistä sisältöä valmisteltiin EU:n jätesäädöspaketin täytäntöönpanoon liittyviä linjauksia valmistelleessa laajapohjaisessa työryhmässä. Myös ympäristöministeriön asettamalle jätealan yhteistyöryhmälle on tiedotettu asetuksen valmistelun etenemisestä sekä kuultu keskeisiä toiminnanharjoittajia valmistelun aikana.

Asetusluonnos oli lausunnolla 8.7.2022-19.8.2022. Lausuntoehdotuksesta antoi lausuntonsa 7 tahoa: Suomen Keräystuote Oy, Suomen Keräyspaperi Tuottajayhteisö Oy/Encore, Pirkanmaan ELY-keskus, Kuntaliitto, Suomen ympäristökeskus (Syke) sekä Muoviteollisuus ry ja Metsäteollisuus ry.

Muoviteollisuuden mielestä olisi ylipäättään arvioitava paperin tuottajavastuun tarkoituksenmukaisuutta, koska valmistajien ja kierrättäjien määrä on vähäinen.

Tuottajakohtaisesta kierrätystavoitteesta luopumista ja siirtymistä kaikkien tuottajien yhteiseen tavoitteeseen kannatettiin laajasti. Kahden lausunnonantajan mielestä (tuottajayhteisö ja Metsäteollisuus) yhteisen kierrätystavoitteen tulisi olla sama, kuin nykyisen kutakin tuottajaa koskevan kierrätystavoitteen. Syke puolestaan katsoi, että ehdotettu kierrätystavoite tukisi osaltaan yhdyskuntajätteelle asetetun kierrätystavoitteen saavuttamista. Esitettyä kierrätystavoitetta ei nähty tarkoituksenmukaiseksi muuttaa. Keräyspaperin kokonaiskierrätysaste täyttää jo nykyisin reilusti ehdotetun uuden tavoitteen (toteutunut kierrätysaste on vaihdellut 85 – 91 % välillä). Kierrätysasteen toteutumiseen vaikuttaa erityisesti tuottajayhteisöjen toteuttaman kiinteistökohtaisen ja alueellisen erilliskeräyksen tehokkuus. Asetuksen 2 §:n kierrätysaste ja 3 §:n keräyspisteverkoston vähimmäisvaatimukset muodostavat kokonaisuuden, jonka tarkoituksena on turvata kattava aluekeräyspisteiden verkosto ja kunnianhimoinen kierrätysaste.

Lausunnoissa kannatettiin tuottajan keräyspisteverkostolle asetettuja alueellista kattavuutta ja saavutettavuutta koskevia vaatimuksia. Metsäteollisuus kannatti luopumista keräyspisteverkoston lukumääräisestä minimivaatimuksesta, kun taas Pirkanmaan ELY-keskus ehdotti vähimmäiskappalemäärän, esimerkiksi 1000 kappaletta, säätämistä asetustasolla. Kuntaliitto esitti huolensa, että keräyspisteverkosto supistuisi merkittävästi nykyisestä. Suomen Keräyspaperituottajayhteisön mielestä tuottajilla tulisi olla oikeus tarkastella erilliskeräystä jätelain 13 (Jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan ehkäiseminen) ja 15 (Jätteiden erilliskeräysvelvollisuus) §:n mukaisesti, ja tämä tulisi sisällyttää asetukseen. Keräyspisteverkon kappalemääräistä vaatimusta ei nähty tarkoituksenmukaiseksi laittaa asetukseen. Nykyiselläänkin olemassa oleva verkosto on moninkertainen asetuksen vaatimuksiin verrattuna. Tarkoituksenmukaisemmaksi nähtiin verkoston kattavuutta ja saavutettavuutta koskevien vaatimusten asettaminen. Verkoston kattavuuteen vaikuttaa myös tuottajien erilliskeräystavoite, jonka saavuttamiseen keräyspisteverkoston kattavuus vaikuttaa. Jätelain 13 § koskee jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan ehkäisemistä, joten ei olisi tarkoituksenmukaista viitata siihen

erilliskeräysvaatimusten yhteydessä. Jätelain 15 § koskee jätteiden erilliskeräysvelvollisuutta, jota täsmennetään jätelain 49 ja 50 §:ssä sekä tämän asetuksen 3 §:ssä.

Pirkanmaan ELY-keskus esitti, että asetuksessa tulisi säätää prosentuaalinen ja euromääräinen yläraja hallinnollisten maksujen kohtuullisuudelle. Pirkanmaan ELY-keskus ehdotti lisäksi harkittavaksi, tulisiko asetuksessa säätää lisäksi, että valtuutetun edustajan liittyessä tuottajayhteisöön, sen velvollisuus olisi ilmoittaa liittymisestä sille suomalaiselle tuottajalle, jonka puolesta se hoitaa tuottajavastuuvälvoitteet. Tuottajienmaksuosuutta koskevaa 4 §:ää ei nähty tarpeelliseksi muuttaa lausuntopalautteen perusteella. Asetuksessa määritellään periaatteet hallinnollisten maksujen kohtuullisuudelle ja valvova viranomainen arvioi tuottajarekisteriin tehtävää hakemuksesta hyväksyessään tapauskohtaisesti, että edellytykset täyttyvät kunkin tuottajayhteisön osalta. Valtuutetun edustajan tiedottamisvelvollisuutta koskevaan 6 §:ään ehdotetaan lausuntopalautteen perusteella lisättäväksi valtuutettua edustajaa koskeva velvoite ilmoittaa liittymisestään tuottajayhteisöön sille suomalaiselle tuottajalle, jonka puolesta se hoitaa tuottajavastuuvälvoitteet.

Metsäteollisuus kannatti muutosta, että tuottajayhteisöjen seurantatietojen toimittamiselle asettua määräaika pidennettäisiin nykyisessä asetuksessa säädetystä huhtikuun lopusta kesäkuun loppuun vastaamaan muiden tuottajavastuuta koskevien alojen raportointiaikataulua. Tuottajayhteisöt ja Metsäteollisuus esittivät, että jätelain 53 a §:ssä tarkoitetun omavalvontasuunnitelman vaatimukset saattavat lisätä tuottajayhteisöjen hallinnollisia kustannuksia. Omavalvontaa koskevia vaatimuksia ei ehdoteta muutettavaksi, sillä velvoitteet tulevat jätedirektiivistä ja jätelaista.

5 Säännöskohtaiset perustelut

1 §. Soveltamisala. Pykälässä määriteltäisiin asetuksen soveltamisala. Säännöksen 1 momentti olisi yhdenmukainen nykyisen keräyspaperiasetuksen 1 §:n kanssa. Jätelain 48 §:n 3 momentin nojalla säädettävä pykälän 2 momentin määritelmä vastaisi pääosin nykyisen valtioneuvoston asetuksen mukaiseen keräyspaperin määritelmään sisältyvää paperituotteen määritelmää. Määritelmässä mainittuihin paperituotteisiin rinnastettavia paperituotteita olisivat esimerkiksi postikortit, vihot, lehtiöt sekä erilaiset kuluttajille päätyvät esitteet ja yritysten julkaisut. Tällaisia eivät kuitenkaan olisi esimerkiksi erilaisten tuotteiden mukana tulevat käyttö- tai kokoamisohjeet eivätkä kalenterit. Määritelmä sisältäisi nykyisen asetuksen 1 §:n 2 momentissa säädetyn rajauksen, jonka mukaisesti kirjat eivät olisi tuottajavastuun piiriin kuuluvia paperituotteita. Voimassa olevan asetuksen määritelmiä koskeva pykälä poistettaisiin tarpeettomana, sillä asetukseen jäisi vain yksi määritelmä. Nykyistä erilliskeräystä koskevaa määritelmää ei tarvittaisi, sillä erilliskeräys määritellään jätelain 6 §:n 1 momentin 18 kohdassa.

2 §. Keräyspaperin erilliskeräys ja kierrätys. Jätelain 8 §:n 3 momentin nojalla säädettäisiin tuottajien velvollisuudeksi järjestää keräyspaperin erilliskeräys ja kierrätys siten, että vähintään 85 painoprosenttia kaikista markkinoille saatetuista paperituotteista kierrätetään. Nykyisessä keräyspaperiasetuksessa on asetettu kutakin tuottajaa koskeva 75 %:n kierrätysvelvollisuus, joka lasketaan suhteutettuna kunkin tuottajan tai kuhunkin tuottajayhteisöön kuuluvien tuottajien markkinoille saattamien paperituotteiden määrään. Ehdotettu muutos olisi yhdenmukainen muiden tuottajavastuualojen kanssa. Nykyinen tavoite on ollut ongelmallinen, koska tuottajayhteisöjen markkinoille saattamat määrät eivät suoraan heijastu erilliskerätyihin määriin. Erilliskerätyt määrät vaihtelevat riippuen muun muassa keräyksen painottumisesta joko kiinteistöittäiseen erilliskeräykseen tai alueelliseen keräykseen. Kaikkia tuottajia koskeva yhteinen tavoite on valvonnan kannalta selkeämpi ja kuvaa paremmin tuottajavastuujärjestelmän toimivuutta kokonaisuutena. Ehdotettu kaikkia tuottajia yhteisesti koskeva 85 %:n kierrätystavoite olisi nykyistä jokaista tuottajaa erikseen koskevaa 75 %:n kierrätystavoitetta korkeampi.

Tämänhetkinen keräyspaperin kokonaiskierrätysaste täyttää ehdotetun uuden tavoitteen. Kaikkien tuottajien yhteinen kierrätysaste on vaihdellut vuosina 2017–2021 85–91 %:n välillä. Tavoite ehdotetaan tulevaksi heti voimaan, sillä siirtymäajalle ei katsota olevan tarvetta jo olemassa olevan korkean kierrätysasteen takia. Pirkanmaan ELY-keskus seuraisi tavoitteen toteutumista osana tuottajavastuuvalvontaa. Kierrätysasteen toteutumiseen vaikuttaa erityisesti tuottajayhteisöjen toteuttaman kiinteistökohtaisen ja alueellisen erilliskeräyksen tehokkuus. Keräyspaperin erilliskeräystä koskevat vaatimukset olisivat kuitenkin tuottaja- tai tuottajayhteisökohtaisia. Muun hyödyntämisen, kuten energiana hyödyntämisen sisällyttäminen ehdotettuun tavoitteeseen ei olisi tarpeen, sillä keräyspaperi soveltuu hyvin kierrätettäväksi ja paperituotteiden mahdollisimman tehokas kierrätys on olennaista jätedirektiivissä ja jäteasetuksessa säädettyjen yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi. Käytännössä kaikki Suomessa erilliskerätty keräyspaperi on toimitettu kierrätettäväksi.

Kierrätysaste laskettaisiin 11 §:ssä ehdotettujen seurantatietojen ja Tullilta saatavien painotuotteiden vientitietojen perusteella Pirkanmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla. Kierrätetyksi paperijätteeksi voidaan laskea ainoastaan sellaisen Suomessa syntyneen keräyspaperin määrä, joka tulee tosiasiallisesti kierrätetyksi Suomessa tai toisessa maassa. Kierrätysasteen laskennassa on lisäksi noudatettava, mitä jätedirektiivin 11 a artiklassa sekä sääntöjen vahvistamisesta jätettä koskevien tietojen laskentaa, todentamista ja toimittamista varten Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY mukaisesti ja komission täytäntöönpanopäätöksen C(2012) 2384 kumoamisesta annetussa komission täytäntöönpanopäätöksessä (EU) 2019/1004 (jäljempänä *tietojen toimittamista koskeva komission täytäntöönpanopäätös*) säädetään.

3 §. Vastaanoton järjestäminen. Pykälässä säädettäisiin jätelain 49 §:n 1 momentin nojalla keräyspaperin alueellisten vastaanottopaikkojen vähimmäisvaatimuksesta, joka tuottajan olisi järjestettävä pientalo- ja haja-asutusalueilla syntyvän keräyspaperin erilliskeräystä varten. Säännöksen tarkoituksena olisi jätelain 49 §:n mukaisesti turvata näiden alueellisten vastaanottopaikkojen maksuton ja vaivaton saavutettavuus. Muualla kuin pientalo- ja haja-asutusalueilla tuottaja on jätelain 49 §:n 2 momentin mukaan velvollinen järjestämään keräyspaperin kuljetuksen maksutta kiinteistöiltä. Tuottajayhteisöön liittyneen tuottajan puolesta velvollisuuden toteuttamisesta huolehtisi käytännössä tuottajayhteisö. Ehdotuksen mukaan luovuttaisiin nykyisessä asetuksessa säädetystä alueellisten keräyspisteiden vähimmäisvääristä. Säännöstä ei pidetä tarpeellisenä, sillä nykyinen tuottajien järjestämä aluekeräyspaikkojen verkosto on ylittänyt vaaditun määrän moninkertaisesti. Asukkaiden kannalta keskeisemmäksi vaatimukseksi on nähty verkoston alueellista kattavuutta ja saavutettavuutta koskevat vaatimukset. Ehdotuksen mukaisesti säädettäisiin jokaista tuottajaa tai tuottajayhteisöä siihen kuuluvien tuottajien puolesta koskevat alueellisen vastaanottopaikkaverkoston palvelutasoa ja saavutettavuutta koskevat vähimmäisvaatimukset. Vaatimusten mukaan vastaanottopaikkojen verkoston tulee kattaa koko maa siten, että vastaanottopaikkoja on myös muualla kuin alueilla, joilla keräys ja jätehuolto on kannattavinta. Vastaanottopaikkoja tulisi olla alueittain tasapuolisesti, ja niiden sijoittelussa tulee ottaa huomioon väestötiheys ja alueella järjestetty kiinteistöittäinen erilliskeräys. Vastaanottopaikat tulisi sijoittaa tavanomaisesti käytettävien palvelujen yhteyteen, yleisesti käytettyjen kulkureittien varrelle tai muutoin siten, että ne palvelevat mahdollisimman hyvin pientalo- ja haja-asutusalueella sijaitsevia kiinteistöjä.

Pykälän 2 momentti olisi lähinnä informatiivinen viittaus jäteasetuksen 10 §:ään, jossa säädetään yleiset vaatimukset vastaanottopaikkojen perustamisesta, hoidosta ja ylläpidosta. Tuottajien tulee siten muun muassa mitoitaa alueellisten vastaanottopisteiden keräysvälineet ja niiden tyhjennysrytmit riittäviksi kyseiseltä alueelta kertyvään keräyspaperiin nähden, millä osaltaan voidaan ehkäistä vastaanottopisteiden roskaantumista. Pykälän 3 momentissa viitattaisiin jätelain 49 §:n 2 momentissa säädettyyn tuottajan velvollisuuteen järjestää keräyspaperin kuljetus kiinteistöiltä muualla kuin pientalo- ja haja-asutusalueella.

4 §. Tuottajan maksuosuudet. Pykälässä säädettäisiin jätelain 63 a §:n 3 momentin nojalla tuottajan maksamien hallinnollisten maksujen perusteista. Pykälän 1 momentissa olisi informatiivinen viittaus jätelain 63 a §:ssä säädettyihin tuottajien maksuosuuksien ja niiden mukauttamisen perusteisiin. Ehdotetun 2 momentin mukaan hallinnollisten maksujen, kuten rekisteröinti- ja raportointimaksujen perusteina ei kuitenkaan käytettäisi jätelain 63 a §:n 2 momentissa tarkoitettuja maksujen mukauttamisen perusteita. Hallinnollisia maksuja määritettäessä voitaisiin käyttää myös muita perusteita kuin jätelain 63 a §:n 1 momentissa tarkoitettua tuottajien markkinoille saattamien tuotteiden määrää. Maksut tulisi siinäkin tapauksessa määritellä kohtuullisiksi, eivätkä ne saisi aiheuttaa kohtuutonta taakkaa vähän tuotteita myyville tuottajille. Hallinnollisten maksujen osuus ei saisi olla kohtuuton verrattuna tuottajan markkinoille saattamien tuotteiden määrään ja käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuollosta ja muista järjestelmän ylläpitämisestä aiheutuviin maksuihin. Ympäristövaliokunta kiinnitti jätelain muutosesityksestä (HE 40/2021 vp) antamassaan mietinnössä (YmVM 3/2021 vp) huomiota siihen, että jätedirektiivin mukaan tuottajavastuujärjestelmissä tulee huolehtia siitä, että pienille tuottajille ei aiheudu kohtuutonta sääntelytaakkaa. Valiokunta totesi, että mikäli hallinnolliset kustannukset esimerkiksi perittäisiin täysimääräisinä vain muutaman tuotteen vuodessa markkinoille saattavilta tuottajilta, voitaisiin ne katsoa direktiivin tarkoittamalla tavalla kohtuuttomiksi. Valiokunta korosti, että tuottajayhteisöjen tulisi kehittää menettelyjä, joilla voidaan keventää pienten tuottajien hallinnollista taakkaa ja siten myös hallinnollisia maksuja. Valiokunta katsoi mietinnössään myös, että riittävä ohjaus voidaan toteuttaa asetustasoisesti esimerkiksi sallimalla kiinteä hallinnollinen maksu edellyttäen, että maksu ei ylittäisi tiettyä suhteellista osuutta tuottajan operatiivisista maksuista.

5 §. Tiedottaminen keräyspaperin vastaanotosta. Jätelain 10 ja 51 §:n nojalla annettavassa pykälässä täsmennettäisiin tuottajan velvollisuutta tiedottaa keräyspaperin vastaanotosta ja roskaantumisen ehkäisemisestä. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi informatiivinen viittaus jätelain 54 §:ssä säädettyyn tuottajan velvollisuuteen julkaista yleisessä tietoverkossa tiedot erilliskeräystä ja kierrätystä koskevien velvoitteiden täyttymisestä sekä jätelain 63 ja 66 §:ssä säädettyyn tuottajayhteisön velvollisuuteen julkaista tiedot omistajistaan, jäsenistään ja perimistään maksuista sekä tiedot palveluhankinnoissaan noudatettavista yleisistä periaatteista ja menettelyistä.

6 §. Valtuutetun edustajan velvollisuus tiedottaa. Pykälään ehdotetaan jätelain 66 b §:n 3 momentin nojalla lisättäväksi säännökset, jotka ovat tarpeen jätelain 66 a ja 66 b §:ssä tarkoitettujen valtuutetun edustajan nimeämiseen liittyvän menettelyn täsmentämiseksi. Jätelain 66 a §:n 3 momentin mukaisesti toiseen valtioon sijoittautunut toimija, joka toimittaa Suomen markkinoille tuotteita (mukaan lukien paperituotteet) muulla kuin etäkaupalla voi halutessaan nimetä valtuutetun edustajan hoitamaan näiden tuotteiden tuottajavastuuvélvoitteiden hoitamisen. Koska tällainen toimija tai hänen puolestaan toimiva valtuutettu edustaja ei muutoin olisi tuottajavastuuvélvollinen Suomessa, tulee varsinaisen tuottajavastuuvélvollisen eli näitä tuotteita Suomeen maahantuovan tuottajan saada tieto valtuutuksesta ja sitä koskevista tuotteista. Vastaavasti tämä tieto tulee toimittaa myös sille tuottajayhteisölle, jonka jäsen kyseinen maahantuoja mahdollisesti on.

7 §. Selvitys taloudellisista järjestelyistä ja toimintasuunnitelma uudelleenkäytön ja jätehuollon järjestämisestä. Jätelain 64 §:n 3 momentin nojalla säädettävän pykälän 1 momentissa pidennettäisiin selvityksen tekemisen määräaika voimassa olevassa asetuksessa säädetyistä huhtikuun lopusta kesäkuun loppuun yhteneväisesti 11 §:ssä ehdotetun seurantatietojen toimittamisen määräajan kanssa. Lisäksi pykälässä käytetty terminologia muutettaisiin yhdenmukaiseksi jätelain 64 §:ään tehdyn muutoksen kanssa. Aiemmin käytetty termi 'vakavaraisuus' muutettaisiin paremmin käytäntöä vastaavaksi termiksi 'riittävät taloudelliset järjestelyt'.

8 §. *Tuottajan hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi.* Pykälässä säädettäisiin jätelain 101 §:n 3 momentin nojalla tuottajarekisteriin hyväksymiseksi tehtävän hakemuksen sisältövaatimuksista. Pykälää sovellettaisiin tuottajaan, joka hakee itse hyväksymistä tuottajarekisteriin. Tuottajayhteisön vastaavasta velvollisuudesta säädettäisiin ehdotetussa 9 §:ssä.

Ehdotettu pykälä vastaisi pääosin nykyisen keräyspaperiasetuksen 7 §:n 1 momentin sisältöä. Pykälän sisältö päivitetäisiin vastaamaan jätelakiin lisättyjä vaatimuksia, kuten jätelain 53 a §:n mukaisen omavalvontasuunnitelman esittäminen. Pykälästä poistettaisiin tarpeettomana vaatimus toimittaa jäljennös kauppa- tai yhdistysrekisteriotteesta, sillä valvova viranomainen saa vastaavat tiedot käyttöönsä muuta kautta.

Pykälään ehdotettu 2 momentti edellyttäisi valtuutetun edustajan hakemuksessaan tuottajarekisteriin hyväksymiseksi ilmoittavan 1 momentissa tarkoitettujen tietojen lisäksi tiedot valtuutuksen antajasta sekä niistä tuottajista, jotka muutoin vastaisivat tuottajavastuuvetoista valtuutusta koskevien tuotteiden osalta. Valtuutetun edustajan hakemuksessa tulisi lisäksi olla vakuutus siitä, että valtuutettu edustaja on nimetty kirjallisella valtuutuksella jätelain 66 b §:n 1 momentissa säädetyn mukaisesti. Tiedot olisivat tarpeen jätelain 142 b §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetun tuottajarekisteriä koskevan tietopalvelun edellyttämien tietojen saamiseksi sekä järjestelmän läpinäkyvyyden parantamiseksi ja vapaamatkustajavalvonnan tehostamiseksi.

9 §. *Tuottajayhteisön hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi.* Ehdotettu pykälä vastaisi asiasisällöllisesti nykyisen keräyspaperiasetuksen 8 §:ää. Siihen tehtäisiin edellä 8 §:ään ehdotettujen muutosten edellyttämät täsmennykset.

Pykälässä säädettäisiin jätelain 101 §:n 3 momentin ja 105 §:n nojalla tuottajarekisteriin hyväksymiseksi tehtävän hakemuksen sisältövaatimuksista silloin, kun hakemuksen tekee tuottajayhteisö edustamiensa tuottajien puolesta. Vaatimukset olisivat suurelta osin yhdenmukaiset 8 §:ssä ehdotettujen tuottajan hakemusta koskevien vaatimusten kanssa. Tuottajayhteisön tulisi kuitenkin lisäksi antaa hakemuksessa erityisiä tuottajayhteisön toimintaan liittyviä tietoja. Tieto tuottajayhteisön perustajista olisi tarpeen sen arvioimiseksi, täyttääkö tuottajayhteisö jätelain 62 §:ssä säädetty edellytykset.

10 §. *Ilmoitus toiminnassa tapahtuneista muutoksista.* Jätelain 106 §:n 3 momentin nojalla annettava pykälä vastaisi sisällöltään nykyisen keräyspaperiasetuksen 9 §:ää, jota täsmennettäisiin 7 §:ään ehdotetun, jätelain 64 §:stä johtuvan terminologisen muutoksen mukaisesti.

11 §. *Seurantatietojen ilmoittaminen.* Pykälässä säädettäisiin jätelain 54 §:n 3 momentin ja 51 §:n 4 momentin nojalla tuottajan velvollisuudesta antaa Pirkanmaan ELY-keskukselle vuosittain tietoja Suomen markkinoille saatetuista paperituotteista, erilliskerätyn, kierrätetyn ja muulla tavoin hyödynnetyn keräyspaperin määrästä ja jätehuollon järjestämisestä sekä keräyspaperia koskevasta tiedottamisesta. Ilmoitukseen tulisi sisältyä arvio ilmoitettujen seurantatietojen luotettavuudesta sekä omavalvontaa koskevan suunnitelman sisältämistä toimista ja tarkastuksista. Seurantatiedoissa ilmoitettavan kierrätysasteen laskennassa on lisäksi noudatettava, mitä jätedirektiivin 11 a artiklassa sekä tietojen toimittamista koskevassa komission täytäntöönpanopäätöksessä säädetään.

Tuottajayhteisö ilmoittaisi kaikkien siihen liittyneiden tuottajien yhteenlasketut tiedot. Pykälä vastaisi asiasisällöltään nykyisen keräyspaperiasetuksen 10 §:ää, jota täsmennettäisiin jätelain 54 §:ään tehtyjen muutosten huomioon ottamiseksi. Lisäksi seurantatietojen toimittamiselle asettua määräaikaa pidennettäisiin nykyisessä asetuksessa säädetystä huhtikuun lopusta kesäkuun loppuun vastaamaan muiden tuottajavastuuta koskevien alojen raportointiaikataulua.

12 §. *Seurantatietojen kokoaminen.* Jätelain 26 a §:n nojalla annettavassa pykälässä säädettäisiin Pirkanmaan ELY-keskukselle velvoite koota ja tarkastaa vuosittain seurantatiedot markkinoille saatetun keräyspaperin määrästä sekä arvioida keräyspaperin kierrätysaste ottaen huomioon, mitä jätedirektiivin 11 a artiklassa sekä tietojen toimittamista koskevassa komission täytäntöönpanopäätöksessä säädetään.

13 §. *Omavalvonta.* Pykälässä säädettäisiin jätelain uuden 53 a §:n 4 momentin nojalla tuottajan omavalvontasuunnitelman sisältövaatimuksista ja tarkastajan pätevyysvaatimuksista. Omavalvontasuunnitelmassa tulisi arvioida 11 §:ssä tarkoitettujen seurantatietojen luotettavuus sekä toimet niiden luotettavuuden kehittämiseksi. Tietojen toimittamista koskeva komission täytäntöönpanopäätös edellyttää hyvin yksityiskohtaista selvitystä raportoitujen tietojen alkuperästä, keräysmenetelmistä ja luotettavuuden arvioinnista. Omavalvontasuunnitelmassa tulee olla myös kuvattuna menettelytavat, joilla tuottajayhteisö kehittää mukautettuja maksuosuuksia esimerkiksi EU-tasolla saatujen uusien ohjeiden mukaisesti tai toimialan omat laatuluokitukset, ympäristömerkki-, standardointi- tai sertifikaatiojärjestelmät huomioon ottaen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin jätelain 53 a §:ssä tarkoitetun omavalvonnan tueksi tehtävässä tarkastuksessa käytettävän tarkastajan vaatimuksista. Tarkastuksen tekijän tulisi jätelain 53 a §:n mukaan olla tuottajaan, tuottajayhteisöön tai sen omistajiin nähden riippumaton ja puolueeton kolmas osapuoli. Käytännön toteutuksen kannalta saattaa joissain tapauksissa olla perusteltua, että tarkastus tehdään useammassa osassa tarkastajan pätevyysalueesta riippuen. Mikäli tuottajalla tai tuottajayhteisöllä on käytössään sertifioitu laatujärjestelmä, voitaisiin arviointi kytkeä osaksi tätä järjestelmää. Pirkanmaan ELY-keskus valvoo tuottajarekisteriin hyväksymisen ja muun tuottajavastuuvalvonnan yhteydessä, että esitetyt valvonnan tueksi tehtävät tarkastukset ovat riittäviä. Tuottajayhteisön olisi hyvä nimetä omavalvonnan vastuhenkilö, joka vastaa omavalvonnan toteuttamisesta ja kehittämisestä sekä omavalvonnan kannalta keskeisten henkilöiden kouluttamisesta tuottajayhteisössä sen toiminnan kannalta keskeisissä tahoissa.

14 §. *Voimaantulo.* Asetus tulisi voimaan 15.3.2023. Asetuksella kumottaisiin nykyinen keräyspaperiasetus.